

**Uchwała Nr XXIII/172/2016
Rady Miasta Marki
z dnia 27 stycznia 2016 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Marki na rok 2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015r. poz. 1515 z późniejszymi zmianami), art. 4¹ ust. 1 i 2 oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późniejszymi zmianami) oraz z art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późniejszymi zmianami) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Marki na rok 2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Marki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Marki

Tomasz Paciorek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII MIASTA MARKI NA ROK 2016

Niniejszy Program uwzględniając zadania określone w art. 4¹ ust. 1 pkt. 1-7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.) i w art. 10 ust. 1 - 5, art. 2 ust. 1 pkt. 1 – 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.) wskazuje zadania, które będą realizowane przez samorząd gminny w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych z wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Program opracowany został uwzględniając założenia zawarte w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015 oraz Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 (Dz. U. z 2011 r. Nr 78, poz.428 z późn. zm.).

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r. poz.1356 z późn. zm.) niniejszy Program uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy.

I. OPIS ZJAWISKA NA PODSTAWIE DIAGNOZY

Diagnoza sytuacji problemów alkoholowych występujących w Markach powstała w oparciu o materiały własne Urzędu Miasta Marki, badania i dane statystyczne pozyskane od partnerów i realizatorów Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Wykorzystano również dane pochodzące z badania ankietowego „Młodzi i substancje psychoaktywne” wykonanego w okresie kwiecień- czerwiec roku 2014 i 2015 wśród uczniów klas V szkół podstawowych i II klas gimnazjalnych w ramach realizacji kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna mieszkańców Marek na przełomie lat 2012-2015 przedstawiała się następująco (źródło USC)::

	Stan 31.12.2012	Stan 31.12.2013	Stan 31.12.2014	Stan 30.10.2015
Liczba mieszkańców ogółem	26619	27318	27919	28650
% całej populacji - kobiety	52,58%	52,62%	52,65	52,70
- osoby w wieku produkcyjnym	17039	17433	17725	18079

- osoby w wieku poprodukcyjnym	3138	3262	3404	3583
- osoby poniżej 18 roku życia	6442	6623	6789	6988
Liczba urodzeń - ogółem	375	367	385	333
Liczba zgonów - ogółem	211	212	221	170

2. DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH (źródło EDG):

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Rodzaj zezwolenia	Stan na 31.12. 2012	Stan na 30.11.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 30.10.2015
do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	A- do 4,5 % oraz piwo	79	73	77	69
	B- od 4,5 % do 18 % z wyjątkiem piwa	72	66	70	63
	C- powyżej 18 %	68	64	69	61
Razem liczba punktów		80	74	78	70
do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	A- do 4,5 % oraz piwo	21	18	16	18
	B - od 4,5 % do 18 % z wyjątkiem piwa	14	10	8	10
	C - powyżej 18 %	5	3	2	3
Razem liczba punktów		21	18	16	18

3. POMOC DLA OSÓB Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM, NARKOTYKOWYM ORAZ STOSOWANĄ PRZEMOCĄ

Osoby uzależnione objęte wsparciem pracowników służb pomocy społecznej latach 2012-2015 (źródło OPS):

Osoby objęte wsparciem pracowników służb pomocy społecznej	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 30.10.2015
ogółem liczba rodzin korzystających z opieki OPS	951	818	766	653

w tym liczba rodzin z problemem alkoholowym	108	69	102	74
w tym liczba rodzin z problemem narkotykowym	2	2	3	7
w tym liczba rodzin z problemem przemocy	2	4	7	5

4. NIETRZEŻWOŚĆ W MIEJSCACH PUBLICZNYCH (źródło KP):

Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 30.10.2015
zatrzymanych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	24	20	48	40
nieletnich poniżej 18 roku życia w policyjnych izbach dziecka	7	4	0	0
Liczba zdarzeń pod wpływem alkoholu	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 30.10.2015
Prowadzenie pojazdów i wypadki drogowe	78	78	70	61
Zakłóceń porządku publicznego	127	-	131	112
Liczba zdarzeń pod wpływem środków odurzających (narkotyki, dopalacze)	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 30.10.2015
Prowadzenie pojazdów i wypadki drogowe	1	2	1	1
Zakłóceń porządku publicznego	-	-	-	-

6. DZIECI I MŁODZIEŻ A ZACHOWANIA RYZYKOWNE

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki oraz Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł przeprowadzono badania ankietowe „Młodzi i substancje psychoaktywne” w okresie kwiecień - czerwiec 2014 roku i 2015 wśród uczniów klas V szkół podstawowych i klas II gimnazjalnych.

Celem przeprowadzonych badań była diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, skala tego problemu oraz poziom świadomości dotyczący szkodliwości używania środków psychoaktywnych w środowisku rówieńczym i ich dostępności.

Szkoła podstawowa, grupa badawcza 33 dziewcząt i 33 chłopców.

1) Wiek inicjacji nikotynowej:

- przed pójściem do szkoły podstawowej 3% chłopców i 0% dziewcząt
- wiek 11-12 lat 6% chłopców i 0% dziewcząt
- kończąc szkołę podstawową 80% chłopców i 100% dziewcząt

Poziom świadomości dotyczący szkodliwości palenia papierosów nienałogowo:

- małe ryzyko 64% chłopcy i 67% dziewczynki
- duże ryzyko 31% chłopcy i 33% dziewczynki
- brak ryzyka 3% chłopcy i 0% dziewczynki

Dostępność papierosów:

Zakup niemożliwy 19% chłopców i 15% dziewcząt

Zakup jest możliwy dla 17% uczniów

Kolejna, udana próba zakupu papierosów 0% chłopców i 3% dziewcząt

2) Wiek inicjacji alkoholowej:

- do lat 7 i mniej 3% chłopcy i 3% dziewczęta
- wiek 8-10 lat 8% chłopców i 0% dziewczęta
- wiek 11-12 lat 8% chłopcy i 6% dziewczęta

Poziom świadomości dotyczący szkodliwości picia alkoholu i możliwości uzależnienia:

- duże ryzyko uzależnienia 44% chłopcy i 39% dziewczynki
- brak ryzyka 8% chłopcy i 15% dziewczynki

Dostępność alkoholu:

Zakup niemożliwy 14% chłopców i 12% dziewcząt

Zakup jest możliwy dla 14 % chłopców i 0% dziewczynki

Kolejna, udana a próba zakupu alkoholu 3% chłopców i 3% dziewcząt

Szkoła gimnazjalna, grupa badawcza 44 dziewcząt i 44 chłopców

1) Wiek inicjacji nikotynowej:

- 11 lat i mniej 24% chłopców i 0% dziewcząt
- wiek 12-13 lat 10% chłopców i 12% dziewcząt
- wiek 14 lat 14% chłopców i 0% dziewcząt

Dostępność papierosów:

Zakup niemożliwy 5% chłopców i 4% dziewcząt

Zakup jest możliwy dla 17% uczniów

Kolejna, udana próba zakupu papierosów 5% chłopców i 16% dziewcząt

2) Wiek inicjacji alkoholowej:

- 11 lat i mniej 24% chłopców i 12% dziewcząt
- wiek 12-13 lat 5% chłopców i 6% dziewcząt
- wiek 14 lat 14% chłopców i 0% dziewcząt

Dostępność alkoholu:

Zakup łatwy 14 chłopców i 0% dziewcząt

Zakup trudny 14 chłopców i 12% dziewcząt

Zakup niemożliwy przy kolejnej próbie, 3% chłopców i 3% dziewcząt

3) Wiek inicjacji marihuany:

- 11 lat i mniej 0% chłopców i 12% dziewcząt
- wiek 12-13 lat 5% chłopców i 0% dziewcząt
- wiek 14 lat 10% chłopców i 4% dziewcząt

Dostępność zakupu marihuany:

Zakup łatwy 19% chłopcy i 20% dziewczęta

Zakup trudny 19% chłopców i 28% dziewcząt

Zakup jest niemożliwy dla 43% chłopców i 44% dziewcząt

4) Wiek inicjacji dopalaczy:

- 11 lat i mniej 5% chłopców i 0% dziewcząt

- wiek 12-13 lat 0% chłopców i 0% dziewcząt

- wiek 14 lat 5% chłopców i 4% dziewcząt

Należy zastanowić się nad problemem dostępności do papierosów i alkoholu przez młodzież. Zgodnie z deklaracjami badani nie mają dużych problemów z zakupem papierosów oraz alkoholu mimo tego, że sprzedaż zarówno papierosów jak i alkoholu osobom do 18 roku życia jest w Polsce zabroniona. Odnosząc się do zagadnienia skutków jakie może wywołać nadmierne spożycie alkoholu należy jednocześnie dołożyć wszelkich starań w celu edukacji młodzieży o negatywnych skutkach palenia papierosów i picia alkoholu z jednoczesnym edukowaniem osób dorosłych, które mogą być gwarantem przestrzegania prawa.

Profilaktyka w placówkach oświatowych

Na terenie miasta gmina prowadzi 6 placówek oświatowych tj. 4 publiczne Szkoły Podstawowe i 2 Zespoły Szkół z klasami gimnazjalnymi, w których w ramach niniejszego Programu prowadzone są różnego rodzaju działania edukacyjno-profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy. Prowadzone są zajęcia profilaktyczne w ramach programów rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych np. „Spójrz inaczej”, „ART - Trening Zastępowania Agresji” oraz „Cukierki”, do realizacji których nauczyciele zostali przeszkoleni i uzyskali certyfikaty uprawniające do ich prowadzenia.

W okresie ferii letnich i zimowych dla uczniów realizowane są dwa projekty z działaniami profilaktycznymi „Bezpieczne wakacje” – lato w mieście” i „zima w mieście.

Na terenie miasta funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe: świetlica środowiskowa z elementami socjoterapii „CHATA” i klub socjoterapeutyczny „OTWARTE SERCE”.

Ponadto w zakresie profilaktyki organizacje pozarządowe realizują różnorodne projekty np. „Przeżyj to z nami” oraz pozalekcyjne zajęcia np. zajęcia.

Realizacja programów profilaktycznych zwiększających świadomość dzieci i młodzieży na temat uzależnień i przemocy oraz uczących pełnienia ról społecznych w środowisku, odpowiedzialności za swoje decyzje i asertywnych zachowań jest konieczna z uwagi na występujące problemy wskazane w badaniach wśród uczniów. Aby negatywne wzorce, pogarszająca się sytuacja materialna rodziców, wzrost bezrobocia oraz brak kontroli spędzania wolnego czasu ze strony rodziców nie były przyczyną podejmowania przez uczniów ryzykownych zachowań, trzeba im zapobiegać i kłaść nacisk przede wszystkim na zapewnienie fachowej opieki dzieciom już od najmłodszych lat oraz wdrażanie odpowiednich programów.

7. SYSTEM PORADNICTWA

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki w Markach prowadzony jest Punkt Informacyjno-Konsultacyjny. Oferta Punktu skierowana jest zarówno do osób mających problem w własnym uzależnieniu, jak i do członków rodziny. Poradnictwo prowadzone jest 3 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych.

Przy Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym od 11 lat działa Grupa AA (Anonimowych Alkoholików), która raz w tygodniu prowadzi otwarte mityngi.

Rodzaj porad		Stan na 30.11.2013 Uzależnieni	Stan na 30.11.2013 Współuzależnieni	Stan na 30.09.2014 Uzależnieni	Stan na 30.09.2014 Współuzależnieni	Stan na 30.10.2015 Uzależnieni	Stan na 30.10.2015 Współuzależnieni
Liczba udzielonych porad indywidualnych	Ogółem	139	290	117	278	148	302
	z problemem dotyczącym alkoholu	91	158	58	136	103	123
	z problemem dotyczącym narkotyków	62	35	33	28	-	5
	z problemem dotyczącym przemocy	15	131	5	14	10	31
	Ogółem	46	70	39	50	105	109
Liczba osób korzystających z porad	z problemem alkoholowym	26	3	23	39	57	73
	z problemem dotyczącym narkotyków	13	8	11	6	-	5
	z problemem dotyczącym przemocy	6	43	5	5	15	43
	Ogółem	45	54	39	50	72	81

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. GŁÓWNE CELE PROGRAMU

Cele strategiczne :

- 1) Zapobieganie powstawaniu problemów i ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających ze spożywania alkoholu lub innych substancji zmieniających świadomość człowieka.
- 2) Edukacja psychologiczna i społeczna o szkodliwości środków i substancji psychoaktywnych oraz promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
- 3) Zwiększenie kompetencji wychowawców i nauczycieli w zakresie pracy z podopiecznymi oraz rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.

2. ADRESACI I FORMY ODDZIAŁYWAŃ

- 1) Adresatami programu są dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), osoby z problemami alkoholowymi i innymi uzależnieniami, rodzice dzieci, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, służby zdrowia i policji, pracownicy i członkowie organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała lokalna społeczność miasta Marki.
- 2) Stosowane strategie profilaktyczne:
 - a) strategia informacyjna, której celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.
 - b) strategia edukacyjna, której celem jest rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.
 - c) strategia alternatyw, której celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stworzenie możliwości zaangażowania się w pozytywną działalność.
 - d) strategia interwencyjna, której celem jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych, udzielanie pomocy specjalistycznej.
 - e) strategia zmniejszania szkód, której celem jest zmniejszenie szkód indywidualnych i społecznych.
 - f) Strategia rozwoju zasobów środowiskowych.
- 3) Stosowane kryteria doboru oddziaływań – technik profilaktycznych uzależnione są od stopnia zagrożenia, wyróżniamy:
 - a) grupy niskiego ryzyka – osoby, które nie podejmują zachowań ryzykownych, są jeszcze przed inicjacją.
 - b) 2 grupy podwyższonego ryzyka – osoby, które podjęły choć jedno zachowanie ryzykowne – są po inicjacji, u których ponadto obserwujemy liczne czynniki ryzyka.
 - c) grupy wysokiego ryzyka – osoby, u których zachowania są głęboko utrwalone i które odczuwają poważne negatywne konsekwencje (zdrowotne i społeczne) swoich zachowań ryzykownych (uzależnieni).

3. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koordynuje realizację działań programowych we współpracy z szeregiem podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów patologii społecznych.

2. Współrealizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki:

1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do zadań której należy w szczególności:

- a) inicjowanie zadań własnych miasta Marki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- b) motywacja do podjęcia leczenia z osobami dotkniętymi chorobą alkoholową oraz pijącymi szkodliwie,
- c) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia przez Sąd Rejonowy o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- d) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miasta Marki,
- e) realizacja programu dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- f) realizacja zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. prowadzenie procedury Niebieskiej Karty, uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego,
- g) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- h) realizacja zadań w oparciu o regulamin pracy komisji.

2) Szkoły w uzupełnieniu szkolnych programów profilaktyki, na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami),

3) Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, współpracujące z samorządem gminnym w Markach przyczyniające się do realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy.

4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ujęte w budżecie gminy na rok 2016 w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”:

- Rozdział 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi
- Rozdział 85153 - Zwalczanie Narkomanii

które wykonywane będą w oparciu o spis zadań zawarty w niniejszym programie oraz Uchwałę Budżetową Miasta Marki na rok 2016.

2. Wynagrodzenia dla realizatorów zadań określonych w niniejszym programie, będą spójne z wytycznymi określonymi w Rekomendacjach do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2016 opublikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Członkowie Gminnej Komisji wykonują zadania określone w ustawie oraz niniejszym programie za co pobierają wynagrodzenie. Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: wynagrodzenie za wykonywanie zadań niniejszego programu wynosić będzie 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2016 roku, które przysługuje na podstawie listy obecności członków Komisji, za udział w każdym posiedzeniu oraz pracy Komisji, mającej na celu motywację osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia, diagnozę potrzeb problemowej rodziny lub opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności usytuowania punktu z warunkami określonymi w uchwale Rady Miasta.
4. Koszty szkoleń i konferencji dla członków Gminnej Komisji wraz z uwzględnieniem kosztów przejazdu pokrywane są ze środków przeznaczonych na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Zwrot kosztów podróży członków Gminnej Komisji w związku z pełnieniem obowiązków służbowych następuje na zasadach, tak jak dla pracowników samorządowych tj. na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1990 z późn. zm.).

5. USTAWOWE ZADANIA GMINY

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii należy do zadań własnych gmin i stanowi katalog otwarty określony w art. 4¹ ust. 1 pkt. 1-7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015r. poz.1286 z późn. zm.) i w art. 10 ust. 1 - 5, art. 2 ust. 1 pkt. 1 – 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. , poz. 124 z późn. zm.).

W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

III. DZIAŁANIA DO REALIZACJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie.

Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków, pijącym w sposób szkodliwy czy ryzykowny oraz osobom dotkniętym przemocą w rodzinie odpowiedniej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, która pozwoli im na utrzymanie abstynencji, poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego, nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów emocjonalnych i rozwój osobisty.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Realizację w poradniach leczenia uzależnień ponadpodstawowych programów terapeutycznych (np. pogłębiony program terapii uzależnienia nie realizowany przez NFZ).
2. Realizację w poradniach leczenia uzależnień programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy lub osób stosujących przemoc.
3. Dofinansowanie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.
4. Dofinansowywanie doskonalenia zawodowego oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników poradni leczenia uzależnień funkcjonujących na terenie Miasta Marki.
5. Finansowanie superwizji klinicznej pracowników poradni leczenia uzależnienia od alkoholu funkcjonujących na terenie Miasta Marki.
6. Dopuszanie placówki leczenia odwykowego w Markach w fachowe publikacje dla terapeutów, materiały edukacyjne dla pacjentów.
7. Prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Wskaźniki:

1. *liczba osób uczestniczących w ponadpodstawowych programach terapeutycznych,*
2. *liczba osób uczestniczących w programach dla osób doświadczających przemocy lub osób stosujących przemoc.*
3. *liczba osób uczestniczących w programach rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia,*
4. *liczba pracowników lecznictwa odwykowego, którzy podnosili kwalifikacje zawodowe korzystając z dofinansowania,*
5. *liczba superwizowanych pracowników lecznictwa odwykowego,*
6. *liczba fachowych publikacji i materiałów edukacyjnych przekazanych do poradni.*

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Celem zadania jest zapewnienie kompleksowej pomocy specjalistycznej rodzinom w których występują problemy związane z alkoholem, narkomanią czy przemocą, w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Utrzymywanie i tworzenie oraz dofinansowywanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla osób uzależnionych, ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin, którymi są:
 - a) Punkty Informacyjno-Konsultacyjne z poradnictwem prawnym oraz w zakresie alkoholizmu, narkomanii, przemocy domowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - b) świetlice socjoterapeutyczne i opiekuńczo wychowawcze z elementami socjoterapii (diagnoza indywidualna, zajęcia socjoterapeutyczne, praca ze stałymi grupami, realizacja indywidualnych rozwojowo-terapeutycznych, rozpoznanie sytuacji dziecka, organizacja czasu wolnego, współpraca z rodziną, dożywianie),
 - c) Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy domowej, współpraca z Powiatem Wołomińskim w zakresie umieszczania w placówce i udziału w prowadzonych programach,
2. Edukację publiczną (np. kampanie społeczne), szkolenia, konferencje itp., także rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych (np. szkoła dla rodziców),
3. Organizację i dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników instytucji i służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, alkoholizmowi i narkomanii.
4. Wzmacnianie realizacji procedury Niebieskiej Karty i Zobowiązania do leczenia odwykowego.

Wskaźniki:

1. *liczba placówek wsparcia środowiskowego i udzielonych porad,*
 2. *liczba wykorzystanych publikacji i materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz kampanii oraz liczba rodziców uczestniczących w programie umiejętności wychowawczych,*
 3. *liczba zorganizowanych szkoleń,*
 4. *liczba założonych NK i wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.*
- 3. Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

Celem zadania jest edukowanie, uświadamianie, kształtowanie prawidłowych postaw i zdolności do dokonywania wyborów wśród całej społeczności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. W ramach zadań realizowane będą kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promocję zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie w szkołach i innych placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych (rekomendowanych przez PARPA lub ORE) dla dzieci i młodzieży oraz innych form oddziaływań uwzględniających zagadnienia dotyczące rozwoju umiejętności społecznych, przeciwdziałania uzależnieniom oraz z zakresu edukacji dotyczącej zjawiska przemocy.
2. Organizację i finansowanie specjalistycznych szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą, w szczególności tych uprawniających do prowadzenia zajęć profilaktycznych np. „Trzeci elementarz”, „Spójrz inaczej”, „Cukierki”, „Trening Zastępowania Agresji”.
3. Dofinansowanie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć rozwijających zainteresowania (np. muzycznych, sportowych, teatralnych) z obowiązkowym programem profilaktycznym świadomie ukierunkowanym na profilaktykę oraz włączeniem dzieci i młodzieży z grup ryzyka do pozytywnej grupy rówieśniczej.
4. Realizację środowiskowych programów profilaktycznych np. projekt „Zima w mieście

- Bezpieczne ferie” i „Lato w mieście” oraz programów opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych typu np. „Młodzieżowe Ochotnicze Pogotowie Rówieśnicze”, kluby dyskusyjne, grupy młodzieżowych liderów.
5. Organizowanie dla dzieci i młodzieży uczestniczącej w pozalekcyjnych programach profilaktycznych (np. świetlice socjoterapeutyczne) wypoczynku letniego w formie kolonii profilaktycznych stanowiących element całorocznej pracy z dziećmi lub młodzieżą.
 6. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej wśród dorosłych, organizowanie lokalnych kampanii, pikników, konkursów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz stosowaniu przemocy oraz udział w aktualnych ogólnopolskich kampaniach np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”.
 7. Wdrażanie programów interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
 8. Wdrażanie do placówek ochrony zdrowia wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji (AUDIT) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
 9. Prowadzenie działań informacyjnych o miejscach udzielania pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień – zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, policja, parafie, szkoły, organizacje pozarządowe, punkty konsultacyjne, świetlice i kluby środowiskowe i socjoterapeutyczne.
 10. Prowadzenie badań i sondaży, lokalnych diagnoz i ekspertyz, pozwalających ocenić aktualny stan problemów, zasobów i efektów podejmowanych działań.
 11. Finansowanie zakupów materiałów edukacyjnych i sprzętu, produktów niezbędnych do realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych, również imprez profilaktycznych dla mieszkańców miasta.
 12. Podejmowanie działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia z uwzględnieniem nie tylko aspektów prawnych lecz również obszaru osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz nabycie umiejętności praktycznych np. asertywne odmawianie sprzedaży.
 13. Prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców przez udział w kampaniach promujących trzeźwość, dystrybucja materiałów edukacyjnych.
 14. Współpraca z mediami w zakresie propagowania wiedzy, dotyczącej profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

1. liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w programach profilaktycznych,
2. liczba przeszkolonych nauczycieli – realizatorów programów,
3. liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych i podmiotów realizujących zadanie,
4. liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach,
5. liczba dzieci i młodzieży – uczestników letniego wypoczynku z programem profilaktycznym,
6. liczba realizowanych lokalnych kampanii, pikników, konkursów,
7. liczba programów i jego uczestników,
8. liczba placówek i zrealizowanych testów AUDIT,
9. liczba rozkolportowanych materiałów informacyjnych,
10. liczba zrealizowanych projektów badawczych i ekspertyz,
11. liczba zakupionych publikacji i materiałów edukacyjno-informacyjnych,
12. liczba przeszkolonych sprzedawców napojów alkoholowych,
13. liczba kampanii i materiałów edukacyjnych promujących trzeźwość kierowców,
14. liczba materiałów przekazanych do publikacji w mediach.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz ochrony przez przemocą w rodzinie.

Celem zadania jest doskonalenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń oraz integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy.
2. Powierzenie lub zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań gminy określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, i Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych realizujących swoje działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy oraz udzielanie im rekomendacji.
4. Przekazywanie materiałów edukacyjno-informacyjnych, publikacji, książek jako pakietów edukacyjno-informacyjnych szkołom, organizacjom pozarządowym i instytucjom zajmującym się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych w realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Program współpracy Miasta Marki z organizacjami pozarządowym,
6. Współpraca merytoryczna w zakresie współrealizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanią i przemocą domową, określonych w niniejszym Gminnym Programie Profilaktyki.
7. Promowanie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta Marki.

5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Celem zadania jest wspieranie aktywizacji zawodowej osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Finansowanie kosztów funkcjonowania CIS-u, proporcjonalnie do udziału w oferowanych zajęciach osób bezrobotnych - uzależnionych od alkoholu.
2. Kierowanie osób uzależnionych do CIS-u.
3. Współpracę w zakresie pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu a zatrudnionym w CIS.

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Określone w niniejszym dokumencie kierunki działań mają realizować założone cele na rzecz mieszkańców miasta Marki w zakresie ograniczania skali zjawiska problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie w oparciu o określone powyżej zadania.

Przewodniczący
Rady Miasta Marki

Tomasz Paciorek

